Erasmus+ projektas
„Konsorciumo narių neformalaus švietimo organizavimo gebėjimų tobulinimas, remiantis Italijos patirtimi“

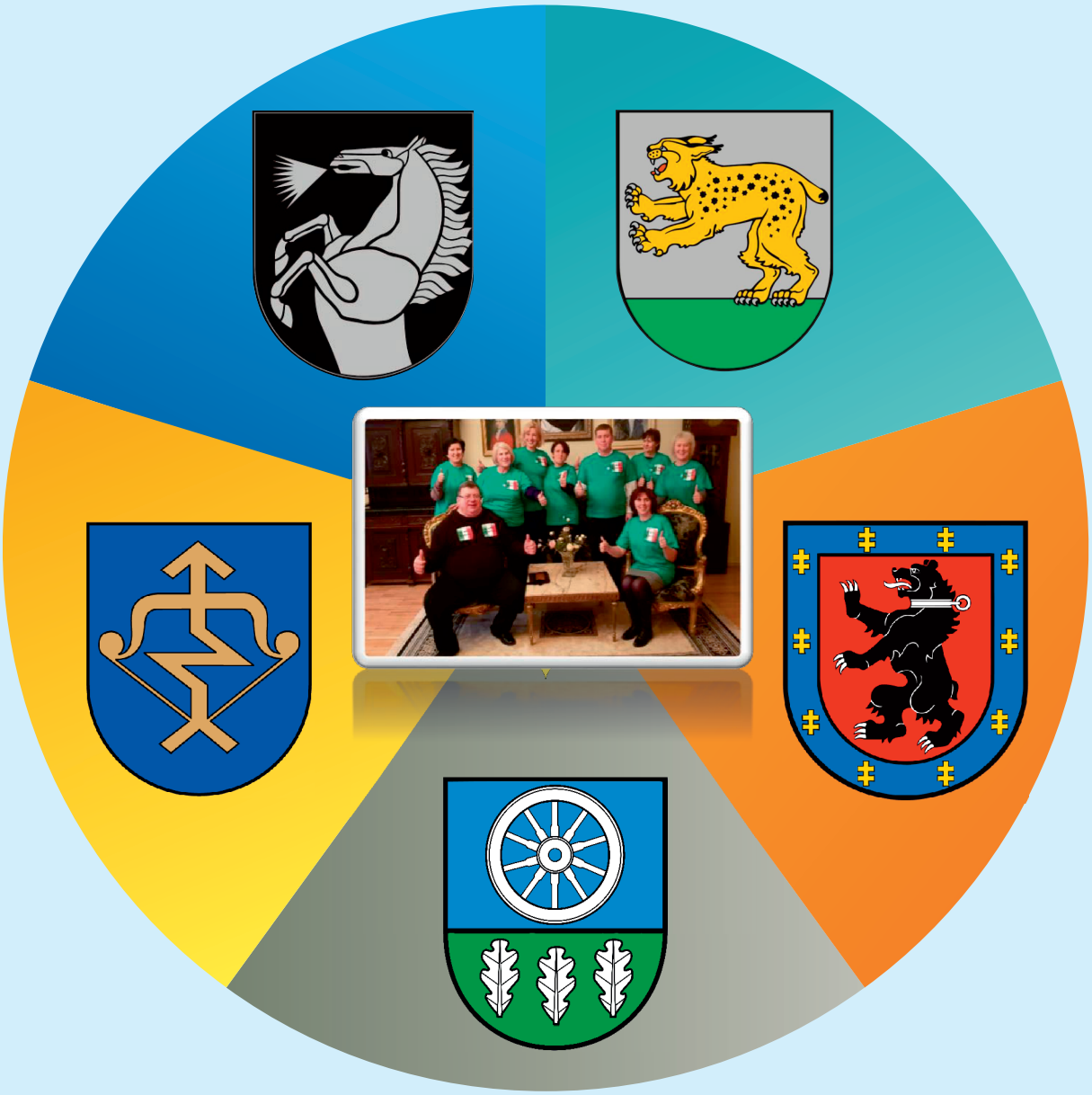

2018-2019

Erasmus + projektas
„Konsorciumo narių neformalaus švietimo organizavimo gebėjimų tobulinimas, remiantis Italijos patirtimi“

Leidinys išleistas bendradarbiaujant
Švietimo mainų paramos fondui ir
Raseinių rajono švietimo pagalbos tarnybai

MOKYMOSI PICOS RECEPTAS

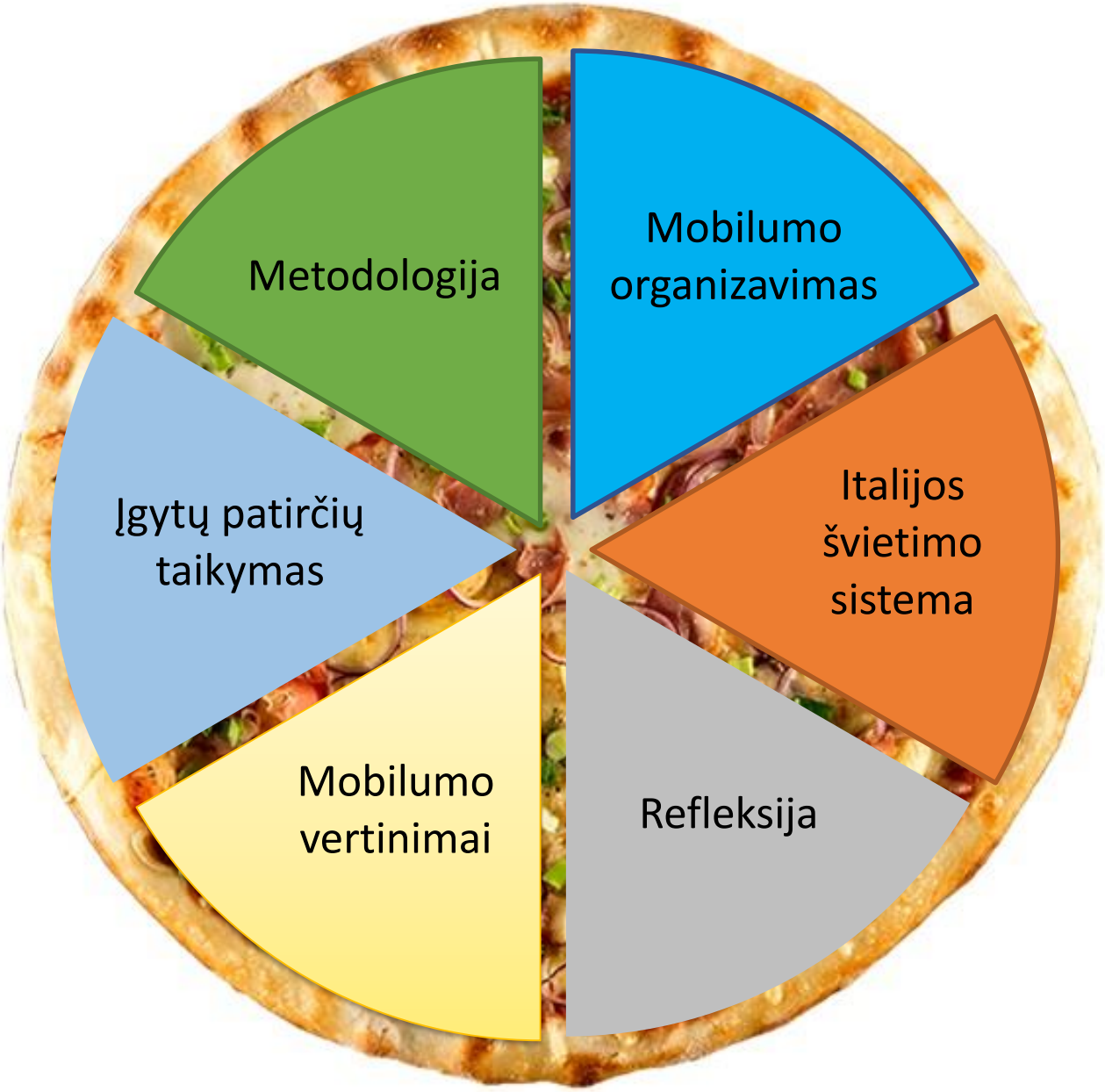

Metodinė priemonė

2019

TURINYS

5	Įvadas
6	Metodologija
8	Mobilumą priimanti institucija
10	Italijos suaugusiųjų švietimo sistema
13	Įgytų patirčių taikymas
13	Atvira prekybos centro erdvė, skirta edukaciniams tikslams
16	Apsilankymas Trečiojo amžiaus universitete
17	Vizitas į daugiafunkcį socialinį centrą
24	Minčių žemėlapis
28	Edukacinių aplinkų kūrimas ir įgyvendinimas, naudojant vietinius išteklius
31	Bendruomenės interesams atliepiančių edukacinių aplinkų kūrimas
35	Sportuojantys senjorai
37	Mobilumo vertinimai
38	Refleksija
41	Akimirkos
42	Literatūra

ĮVADAS

Ši priemonė parengta pagal „Erasmus+“ programos mobilumo projekto „Konsorciumo narių neformalaus švietimo organizavimo gebėjimų tobulinimas, remiantis Italijos patirtimi“ rezultatus. Mobilumą vykdė konsorciumas, kurį sudarė Raseinių rajono švietimo pagalbos tarnyba (pareiškėjas), Mažeikių švietimo centras, Kelmės rajono savivaldybės suaugusiųjų mokymo centras, Telšių švietimo centras ir Radviliškio rajono savivaldybės švietimo ir sporto paslaugų centras. Mobilumo programą Italijoje organizavo Itala miestelyje įsikūrusi LADA Srl institucija, pagal jų pateiktą mobilumo programą.

Dalyje „Metodologija“, supažindinama su mobilumo metu vykdytomis veiklomis ir taikytais metodais. Dalyje „Mobilumą priimanti institucija“ supažindinama su mobilumą įgyvendinančia LADA Srl institucija. „Italijos suaugusiųjų švietimas“ dalyje kalbama apie Italijos suaugusiųjų švietimo ypatumus. Svarbiausia ir įdomiausia dalis – „Įgytų patirčių taikymas“, kurioje kiekvienas mobilumo partneris išskiria tai kas labiausiai įsiminė stažuotės metu ir ką planuoja taikyti po mobilumo programos įgyvendinimo savo įstaigoje. Metodinės priemonės baigiamosios dalys: „Mobilumo vertinimai“, „Akimirkos“ ir „Refleksija“.

Mobilumo dalyviai įgijo žinių apie suaugusiųjų švietimo aktualizavimą ES šalyse ir organizavimą Italijoje, patobulino komunikavimo, užsienio kalbos (anglų) kompetencijas, išplėtojo pagarbos asmens socialiniam, kultūriniam, kalbiniam ir etniniam tapatumui, nuostatas.

Ši priemonė skirta neformalaus suaugusiųjų švietimo praktikams, norintiems tobulinti savo kompetencijas ir plačiau susipažinti su Italijos suaugusiųjų švietimu. Metodinė priemonė „Mokymosi picos receptas“ sudarys galimybę panaudoti mobilumo metu įgytas patirtis.

Metodinė priemonę pagal mobilumo metu įgytas patirtis sudarė mobilumo mokymų dalyviai: Viktoras Prokopčukas, Irena Krinickienė, Diana Razminienė, Vida Barauskienė, Rita Vargalytė, Nijolė Vaičekauskė, Reda Kunickienė, Silva Morkevičienė, Valdonė Balčaitienė, Vaida Jakaitienė, Vaidotas Jakavičius, Rita Vaigauskienė.

Konsultavo – LADA Srl institucijos atstovai Dr. Simona ir Dr. Domenico Cristafuli.

MOBILUMO METU VYKDYTOS VEIKLOS IR ĮGYTOS KOMPETENCIJOS, METODOLOGIJA

Erasmus+ mobiliųjų mokymų Italijoje (Sicilijos saloje) tikslas – susipažinti su Italijoje vyraujančiomis suaugusiems asmenims skirtomis švietimo formomis, su mokymo(si) išteklių ir priemonių įvairove. Mokymų dalyviai išskyrė pagrindines veiklas ir mokymuose įgytas kompetencijas.

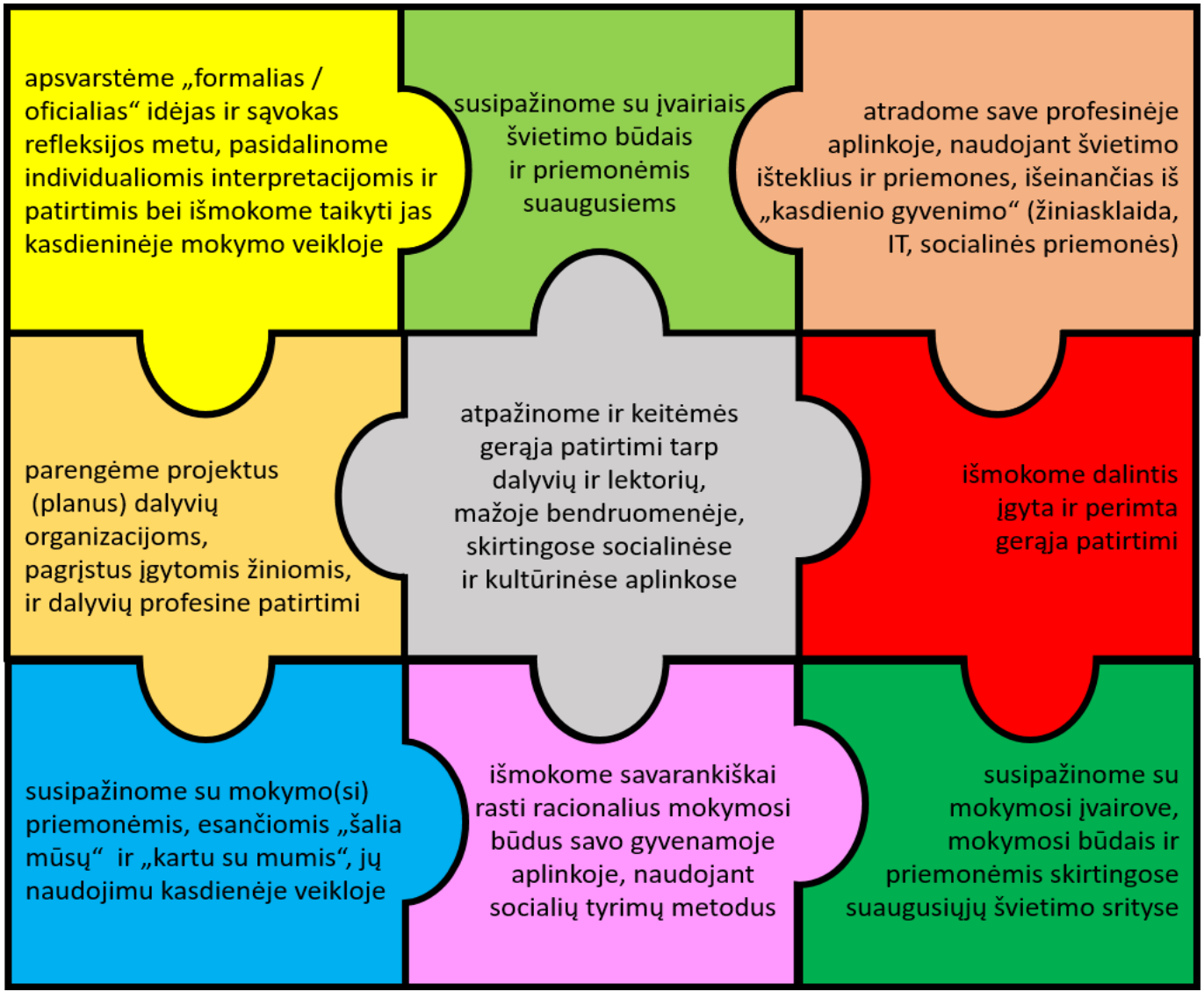

METODOLOGIJA

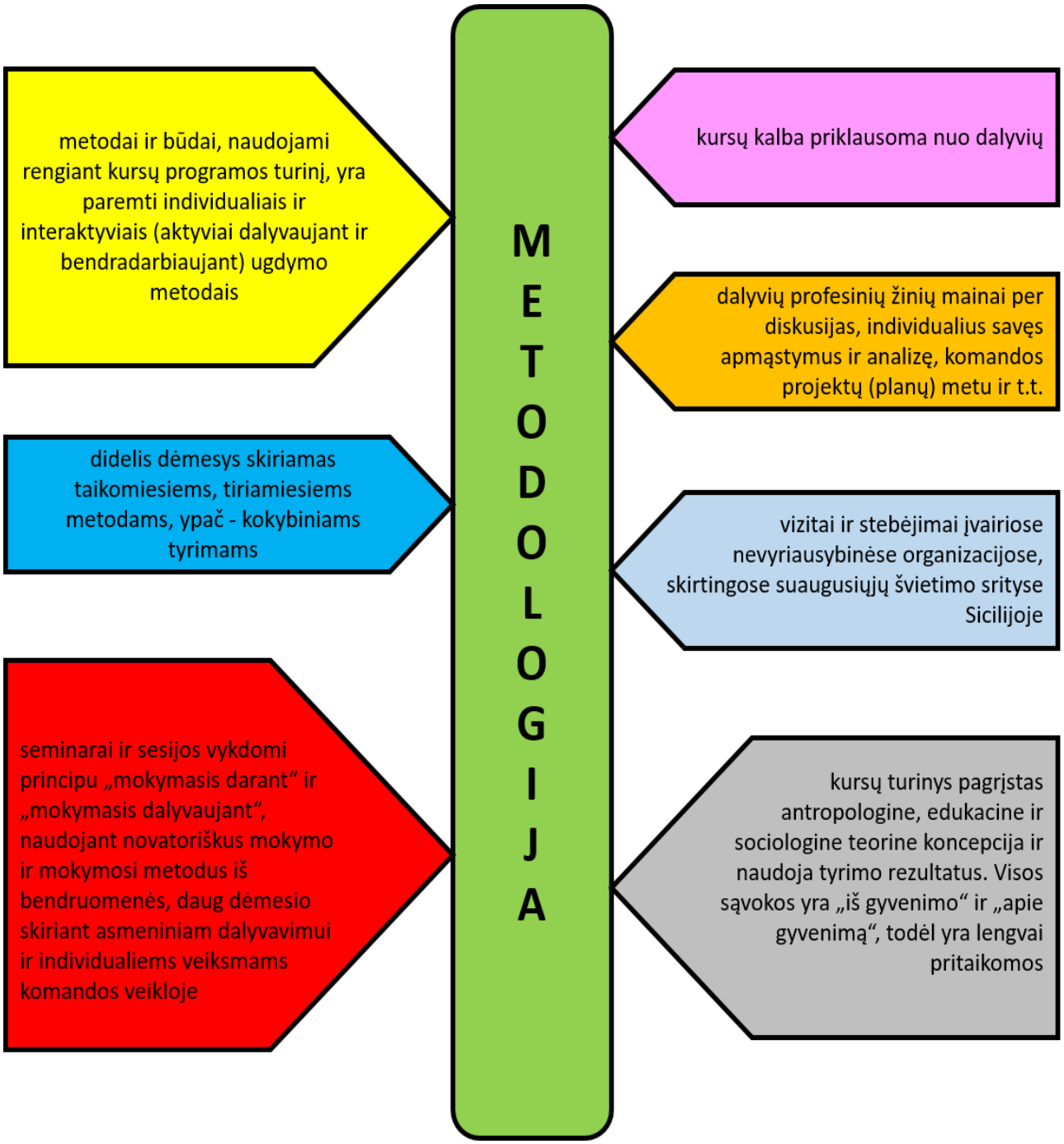

LADA SRL – AUKŠTO LYGIO IR DIDELIŲ SIEKIŲ ĮSTAIGA

LADA Srl, privati italų įmonė, specializuojasi socialinių ir rinkos tyrimų bei mokymų srityje, siūlo plataus spektro kursus profesinių ir asmeninių kompetencijų tobulinimui, profesinių gebėjimų praktikoje formavimui (italų, anglų, rusų kalbomis), veikia kaip tarptautinių projektų tarpininkė. LADA Srl daugelį metų, nuo įmonės įsteigimo pradžios, dalyvauja skirtingose Erasmus ir Erasmus+ veiklose. Pagal įvairias Erasmus programas 2012 ir 2013 metais LADA Srl priėmė ar tarpininkavo universitetų dėstytojų profesinių kompetencijų tobulinimosi stažuotėse, 2014 metais tarpininkavo neįgaliųjų centro darbuotojų profesinių kompetencijų plėtotės stažuotėje. 2014-2019 metais organizuoja Erasmus+ kursus mokyklų darbuotojams, praktikas studentams, stebėjimus ir kursus kitoms organizacijoms.

Du iš įmonėje dirbančių asmenų – socialinių mokslų daktarai, vienas – magistras. Kursų programoms įgyvendinti kviečiami ekspertai iš išorės (į pagalbą telkiami profesijos mokytojai, praktikai, universitetų dėstytojai, nes įmonė bendradarbiauja su italų profesinio lavinimo mokyklomis, bendrojo ugdymo mokyklomis, universitetais, trečiojo amžiaus universitetais). Įmonė LADA Srl bendradarbiauja su viešojo ir privataus sektorių institucijomis ir organizacijomis, jos partneriai yra įvairios organizacijos, pradedant universitetais, profesinio ugdymo įstaigomis ir baigiant privačiomis verslo įmonėmis Italijoje. Šiame projekte LADA Srl buvo įsipareigojusi organizuoti mobilumo dalyvių veiklas Italijoje: parinkti vizitų vietas ir koordinuoti veiklų eigą, atsižvelgiant į projekto iškeltus tikslus. Buvo įsipareigojusi konsorciumo nariams surasti nakvynės vietas, paruošti kultūrinę programą, supažindinančią su pietų Italijos istorija ir kultūriniu paveldu, rūpintis konsorciumo narių psichologiniu komfortu nepažįstamoje šalyje bei sklandžiu projekto įgyvendinimo procesu. Labai svarbus veiksnys, į kurį buvo atsižvelgta renkantis projekto partnerį Italijoje, tai galimybė susipažinti su šalies suaugusiųjų švietimo ypatumais lietuvių kalba.

MOBILUMĄ PRIIMANTI ORGANIZACIJA

LADA Srl dėka projekto dalyviai turėjo galimybę apsilankyti organizacijose, atspindinčiose Italijos suaugusiųjų ir pagyvenusių asmenų švietimo principus, itin platų institucijų, teikiančių šias paslaugas, spektrą. Aplankytas daugiau kaip 1000 studentų turintis Trečiojo amžiaus universitetas Milazzo, turintis gilias tradicijas ir progresyvų požiūrį į pagyvenusių asmenų ugdymą bei socializaciją. Šio universiteto dėstytojai – kvalifikuoti savo sričių žinovai, praktikai, įvaldę tinkamas metodikas ir turintys priemones greitam, efektyviam bei maloniam ugdymo/si procesui vykdyti. Aplankytos nevyriausybinės ar savanorystės principų pagrindais egzistuojančios institucijos: progresyvus, itin į sportą orientuotos bendruomenės Capo d'Orlando sporto centras, kuriame kelis kartus per savaitę sportuoja daugiau kaip 150 senjorų. Be sporto, jie visi kartu vykdo bendras sociokultūrines veiklas, inicijuoja ir vykdo socialines akcijas miestelyje, daug keliauja.

Aplankytas Italos ProLoco turizmo ir bendruomenės centras, kuriame savanorystės pagrindu vykdomos įvairios veiklos. Viena iš jų – viduramžių kultūros propagavimas ir išlaikymas. Bendruomenės nariai siuva tų laikų rūbus (jau sukurta daugiau nei 70), kuriais pasipuošę dalyvauja įvairiose parodose, festivaliuose visoje Italijoje. Kita grupė nedidelio charakteringo sicilietiško miestelio bendruomenės narių dalyvauja linijinių ir grupės šokių užsiėmimuose, kuriuose ne tik socializuojasi, įgyja sveikos gyvensenos, psichosocialinės gerovės pradmenų, bet ir daug bei aktyviai prisideda prie savęs viešinimo, savo vietovės garsinimo visoje Sicilijoje.

Aplankytas privataus intereso paskatintas, bet paskutiniu metu dar ir viešojo sektoriaus palaikomas, suaugusiųjų neįgaliųjų centras. Jame įvairaus amžiaus suaugę, protinę ir fizinę negalią turintys asmenys, tarp kurių – ir jaunesniojo amžiaus (dvidešimt-trisdešimt metų), ir vidutinio bei vyresniojo amžiaus (keturiasdešimt-šešiasdešimt metų) mokinių, įgyja profesinių įgūdžių. Konsorciumo nariai pažino sergančiųjų suaugusiųjų asmenų kasdienybės ir profesinio rengimo ypatumus, susipažino su gydomosios ir socialinės andragogikos principais.

Kursų metu susipažinta su viešojo sektoriaus, konkrečiai – savivaldybių, patirtimi suaugusiųjų formalaus ir neformalaus švietimo srityje.

Susipažinta su Italijoje itin stiprią įtaką turinčios Katalikų bažnyčios veiklomis suaugusiųjų švietimo srityje.

Taigi, organizacijos buvo pasirinktos siekiant per ganėtinai trumpą laiką įgyti kuo platesnės informacijos apie suaugusiųjų švietimo ypatumus Italijoje.

ITALIJOS SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO SISTEMA IR MOKYMO CENTRAI

Italijos suaugusiųjų švietimo sistema

Italija, kaip ir bet kuri kita Europos Sąjungos narė, kurdama suaugusiųjų mokymosi sistemą, laikosi nuolatinio mokymosi principo. 2012 m. 92 įstatymo 4 straipsnyje, 51 paragrafe teigiama, jog ,,nuolatinis mokymasis apima bet kurią formalią ir neformalią asmens mokymosi veiklą, kuria siekiama pagilinti pažinimą, gebėjimus ir plėtoti asmenines, pilietines, socialines ir darbo kompetencijas".

Teisiškai Italijoje yra numatyti ir įsteigti suaugusiųjų mokymo teritoriniai tinklai, kurie numato galimybę suaugusiems:

- susidaryti formalias, neformalias ir individualias nuolatinio mokymosi programas;
- gauti pripažįstamus ir akredituotus formalaus nuolatinio mokymosi ir įgytų kompetencijų pažymėjimus;
- naudotis mokymosi visą gyvenimą paslaugas teikiančių institucijų paslaugomis.

2012 metų gruodžio 20 d. vykusios Valstybę, regionus ir privačias įmones vienijančios konferencijos metu buvo nusimatytos gairės, esminiai kriterijai ir prioritetai kuriant nuolatinio mokymosi teritorinių centrų tinklą. Po šios konferencijos buvo parengtas kitas svarbus dokumentas ,,Strateginės gairės nuolatinio mokymosi paslaugų ir teritorinių tinklų kūrimui", kuris buvo ratifikuotas 2014 m. liepos 10 d. vykusioje Vieningoje Konferencijoje.

Rajoniniai suaugusiųjų mokymo centrai (RSMC)

2013 m. sausio 16 d. 13-uoju įstatyminiu dekretu buvo nustatytos pagrindinės normos ir esminiai mokymosi lygiai, į kuriuos atsižvelgiant galima nustatyti ir patvirtinti neformalaus ir savaiminio mokymosi kompetencijas, bei buvo nustatyti minimalūs reikalavimai nacionalinei kompetencijų vertinimo sistemai.

ITALIJOS SUAUGUSIŲJŲ ŠVIETIMO SISTEMA

Pradžią Rajoninių suaugusiųjų mokymo centrų veiklai davė ir Italijos Prezidento 2012 m. spalio 29 d. įsakas Nr. 263 bei ŠMM 2015 m. kovo 12 d. ,,Gairės". Jų esminis rodiklis yra suaugusiųjų nuolatinio mokymosi procesas ir darbinės bei gyvenimiškos patirties pagrindu formaliu, neformaliu ar savaiminiu būdu įgytų kompetencijų pripažinimas. 2014 m. liepos mėn. 10 d. susitarime numatyti stabilūs instituciniai centrai, išplitę teritoriškai ir leidžiantys suaugusiems, o ypač iš socialiai jautrių aplinkų lankytojams, gauti pagalbą, mokymosi ir konsultacijų paslaugas. ,,Gairėse" numatoma, kad Rajoniniai suaugusiųjų mokymo centrai (RSMC) – viešojo sektoriaus institucijos, kurios veikia tinklų principu ir yra skirtos nuolatiniam mokymuisi.

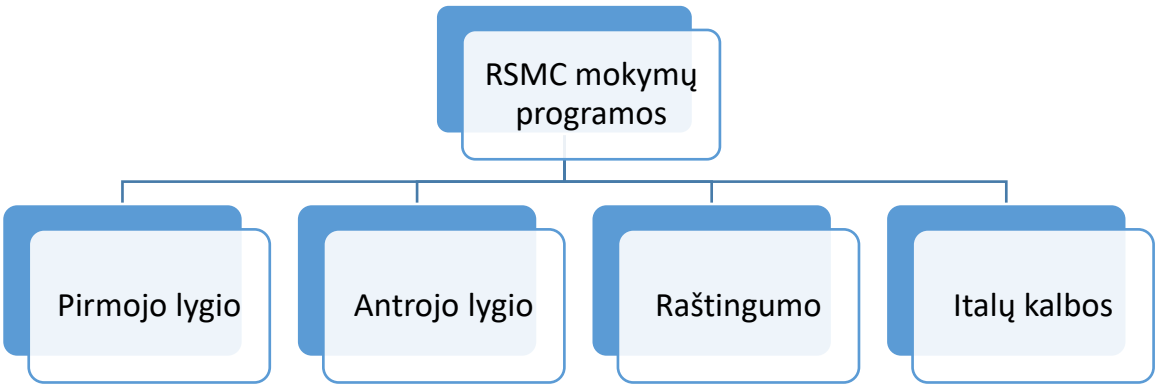

RSMC organizuoja ir įgyvendina kelių lygių mokymų programas: pirmojo ir antrojo lygio bei raštingumo ir italų kalbos.

RSMC organizuojamas pirmojo lygio švietimo programas gali lankyti:

- Italijos ir užsienio piliečiai, kurie nėra įgiję privalomojo pagrindinio išsilavinimo ar neturi baigiamojo bendrojo lavinimo mokyklos pažymėjimo;
- sulaukę 16 metų asmenys, bet neturintys baigiamojo bendrojo lavinimo mokyklos pažymėjimo;
- sulaukę 15 metų amžiaus asmenys, jei yra rimtas tokio pasirinkimo pagrindimas ir specialus susitarimas tarp rajono institucijų arba gautas Nepilnamečių teismo nutarimas;
- užsieniečiai nepilnamečiai asmenys, sulaukę 15 metų ir neturintys globėjų.

RSMC organizuojamas antrojo lygio švietimo programas gali lankyti:

- Italijos ir užsienio piliečiai, kurie yra įgiję pirmojo lygio išsimokslinimo baigimo pažymėjimą;

- 16 metų ir vyresni, turintys pirmojo lygio išsimokslinimo pažymėjimą ir galintys pagrįsti priežastis, kodėl negali studijuoti dienos stacionare.

RSMC organizuojamas raštingumo ir italų kalbos programas gali lankyti suaugę užsienio piliečiai. Veikiančio susitarimo su Vidaus reikalų ministerija (2010 m. birželio 4 d. dekretu) reikalavimu, išklausę italų kalbos mokymosi programas ir įgiję atitinkamas kompetencijas įrodantį pažymėjimą asmenys gali kreiptis dėl ilgalaikio gyventojo statuso.

Pabaigus pirmojo lygio mokymosi programas (400 valandų trukmės), įgyjamas tai įrodantis pažymėjimas, įveikus visą mokymosi programą, suteikiamas bendrąjį išsilavinimą atitinkantis kompetencijų pažymėjimas.

Raštingumo ir italų kalbos programą baigiantys įgyja pažymėjimą, kaip numatyta, esant ne žemesniam nei A2 lygio italų kalbos mokėjimui.

Antrojo lygio programos (825 valandų trukmės, 4 srityse) baigiamos įgyjant techninio, profesinio arba meninio išsimokslinimo pažymėjimą.

Už neformalųjį suaugusiųjų ugdymą atsakingos pelno nesiekiančios organizacijos, pavyzdžiui, asociacijos, sąjungos, vykdo suaugusiųjų švietimą dviejomis kryptimis – suaugusiųjų rengimas darbo rinkai ir asmeninių mokymosi rezultatų siekimas. Pagrindinė neformaliojo švietimo tikslinė grupė yra moterys ir bedarbiai, ieškantys savirealizacijos galimybių dirbti ir toliau lavintis. Mokymo temos labai įvairios: psichologija, sportas, menas ir literatūra, teatras, šokis ir pan.

Viena iš aktyviausių neformaliojo suaugusiųjų švietimo formų bendruomenėse yra Trečiojo amžiaus universitetai (TAU), kuriuose mokosi per 20 000 senjorų. Universitetų programos paprastai gana įvairios. Norėdami mokytis, senjorai renkasi mokymų kursus, kuriuos baigę gauna sertifikatą. TAU veiklose išplėtota savanorystė.

ATVIRA PREKYBOS CENTRO ERDVĖ, SKIRTA EDUKACINIAMS TIKSLAMS

Stalai, kėdės, lenta, vaizdo projektorius, kuriuo demonstruojamos skaidrės, šalia kalbantis mokytojas ar dėstytojas – taip daugelis įsivaizduoja mokymo procesą švietimo įstaigoje. Vis tik XXI amžiuje dėl išvystytų technologijų ir besikeičiančios didaktikos, mokymosi erdvės taip pat kinta. Susipažinti su įvairiais švietimo būdais ir priemonėmis suaugusiems Italijoje – vienas iš mūsų vizito tikslų. Tad su kolegomis mokomės visur. Nusileidžiame Katanijos oro uoste (Katanija – antras pagal dydį Sicilijos miestas, Katanijos provincijos sostinė). Grupės laukia ilga kelionė iki Italos miesto, kur vyks mokymai.

Visi konsorciumo dalyviai gana išalkę, todėl grupės vadovas Domenico Christafulli pasiūlo sustoti prekybos centre užvalgyti. „Sicilijos centras“ (it. „Centro Sicillia“) yra didžiausia Sicilijos komercinė struktūra su 140 parduotuvių, suskirstytų į 4 teminius prekybos centrus, su daugiau kaip 2 tūkst. laisvalaikio zonų ir gražiomis erdvėmis vaikams. „Centro Sicillia“ – funkcinės architektūros pavyzdys, puikiai sintezuojantis su supančia teritorija, pastatytas pagal moderniausius ekologiškos ekonomikos principus. Centras patrauklus modernių parduotuvių, maitinimosi įstaigų, galinčių patenkinti kiekvieno norus ir skonį, dėka. Todėl mes čia. Su kolega ieškome kavinukės, kur galėtume pavalgyti, bet mus sudomina prekybos centre tam tikri ženklai. Ženklai sudomino ne tik mus, bet ir keletą siciliečių šeimų.

ĮGYTŲ PATIRČIŲ TAIKYMAS

Į komercinę zoną integruota ir galerija bei edukacinė erdvė. Apie tai, kad čia vyksta edukacija, mums praneša iš tolo matomi dideli kabantys objektai: žemės rutulio ir kosminės raketos maketai, interaktyvūs takai su „krentančiomis“ žvaigždėmis ir iš toli girdimas edukatoriaus balsas.

Stabtelime prie informacinio stendo, kuris mus informuoja, kad čia vyksta 2018 m. spalio 3–28 d. paroda „Dalla terra alla luna“ („Nuo žemės iki mėnulio“). Kitoje stendo pusėje bandome išsiaiškinti, kokie renginiai numatyti kiekvieną dieną pateiktoje programoje. Daug renginių organizuojama savaitgalį. Pastebėjome, kad stendai išdėlioti visame prekybos centre. Prekybos centro ,,Centro Sicillia“ internetiname puslapyje www.centrosiciliashopping.it taip pat skelbiama tokia pat informacija.

Susimąstėme, o jeigu 2019 m. Suaugusiųjų mokymosi savaitės renginiai Telšiuose būtų taip pristatyti viename iš Telšių prekybos centrų? Galbūt, taip būtų sudominta ir pritraukta kur kas daugiau žmonių, nei organizuojant formalioje aplinkoje?

ĮGYTŲ PATIRČIŲ TAIKYMAS

Žmonių srautai nemažėja, nes negalima likti abejingam, kai lektorius per mikrofoną įdomiai pasakoja apie planetas.

Kadangi itališkai nesuprantame, apžiūrime eksponatus, kurie atrodo labai įdomūs ir patraukia mūsų dėmesį.

Žmonės gali laisvai pasirinkti šios atviros mokymo(si) erdvės lankymo būdą:

- pagal laiką, kurį paskiria parodos lankymui (praeivis tik stabteli, edukatorius kalba per mikrofoną, todėl nesunku išgirsti sudominusią informaciją);
- pagal amžių (suaugę skaito informaciją, dalyvauja edukacinėje programoje; šeima su vaikais apžiūrinėja parodos objektus, pagal galimybę liečia juos, stebi interaktyvius takus su „krentančiomis“ žvaigždėmis, kalbasi tarpusavyje, neprisiriša prie edukacinės programos, kiekvienas pasirenka sau priimtiną edukacijos būdą).

Kviečiame ir Lietuvos suaugusiųjų švietėjus išeiti iš savo įstaigos ribų, drąsiai žengti į netikėtas bei daugeliui neįprastas erdves ir padėti suaugusiesiems rasti mokymosi malonumą. Kaip teigia VDU profesorė M. Teresevičienė, ,,mokymasis vyksta visur, kur tik mes esam, ar mes sėdime universiteto suole, ar kylame karjeros laiptais, ar keliaujame į kitas šalis, virtualiai bendraujame, ar tiesiog maloniai leidžiam laiką šeimoje. Tai nepriklauso nuo mūsų amžiaus, įsitikinimų, turimo išsilavinimo. Mokymosi fenomenas patrauklus tuo, kad nėra vienintelio atsakymo visiems gyvenimo atvejams, kad jis yra procesualus, kontekstualus, kad jis turi daug pavidalų, formų ir dimensijų. Bet jis yra esminis mūsų gyvenimo, karjeros, gerovės variklis, suteikiantis gyvenimui prasmę ir spalvą, todėl vertas tyrinėti ir ieškoti atsakymų“.

APSILANKYMAS TREČIOJO AMŽIAUS UNIVERSITETE MILAZZO MIESTE

“Mes duodame Tau, o ką Tu gali duoti mums?“

Sicilijoje buvo aplankytas Trečiojo amžiaus universitetas (TAU) Milazzo mieste (Libera Universita per la Terza Eta LUTE, Milazzo), kurio mokymų programa skirta šiems tikslams:

1) plėsti asmens kultūrinį pažinimą, skatinti jo saviugdą,

2) mažinti žmonių vienišumą, skatinant tarpusavio solidarumą,

3) gerinti žmonių gyvenimo kokybę.

Minėtame TAU studijuoja apie 1000 studentų nuo 18 iki 96 metų, moko virš 100 dėstytojų, kurių daugelis dirba savanoriškais pagrindais. Pagrindinės mokymo programos, kaip ir Lietuvos TAU: informacinės technologijos, šokiai, užsienio kalbos, sveika gyvensena, kraštotyra ir istorija. Bet yra tokių programų, kaip „Architektūra“, „Grafologija“, „Ekologija“, „Jūrinė biologija“,

„Bendroji anatomija“, „Graikų mitai scenoje“, „Humanizmas ir konstitucija“ ir kt. Šis TAU vadovaujasi principu: „Mes duodame tau, o ką tu gali duoti mums?“

Patyriminis mokymas(is) šiame TAU puikiai atliepia visas esmines šiuolaikinio mokymo(si) organizavimo nuostatas ir labai siejasi su kitomis šiandien aktualiomis mokymo(si) strategijomis – mokymas(is) bendradarbiaujant, reflektyvus, konstruktyvus, įrodymais grįstas, autentiškas, probleminis ir net savivaldus mokymas(is).

VIZITAS Į DAUGIAFUNKCĮ SOCIALINĮ CENTRĄ

Aplankytas Daugiafunkcis socialinis centras (Comunita Alloggio), kurio pagrindinė veikla – rūpintis įvairią negalią turinčiais žmonėmis – autistais, Dauno sindromą turinčiais bei sunkiomis psichikos ligomis sergančiais žmonėmis. Čia lankosi žmonės nuo 25 iki 45 metų amžiaus. Pirmiausia jie mokomi kasdieninių įgūdžių (higienos, savitvarkos, socialinių), vėliau turi galimybę mokytis tokių praktinių gebėjimų, kaip:

- bibliotekininkystė (informacijos paieška internete, knygų užsakymas miestelio žmonėms iš kitų bibliotekų);
- virtuvė (maisto gaminimas, stalo serviravimas);
- žemės ūkio darbai (daržovių ir vaisių auginimas).

Šioje įstaigoje neįgaliųjų įgyti įgūdžiai suteikia jiems savarankiškumo pasirūpinti ne tik savimi, bet ir kitais (pvz. sergančiais ar senais tėvais). Centrui vadovauja prof. Dott. Francesco Saverio Briguglio, dirba tik 2 etatiniai darbuotojai, visi kiti – savanoriai.

Aplankytos įvairiose Sicilijos vietose įsikūrusios asociacijos (bendruomenės), kurios užsiima labai įvairia veikla: moko ir skatina žmones sportuoti, šokti, muzikuoti, vaidinti, domėtis vietos istorija ir kt.

Ypač didelį įspūdį paliko lankymasis:

1. Bendruomenės sporto šventėje Capo d'Orlando mieste. Įdomu tai, kad šio miesto bendruomenė – ir jaunas, ir vyresnio amžiaus žmogus – rūpinasi sveikata kartu, kiekvienas pagal savo galias ir poreikius. Šiai bendruomenei vadovauja ir sporto užsiėmimus veda savanorė – miestelio merijos darbuotoja, taip sukurdama glaudesnį ryšį tarp visuomenės ir merijos.

2. Italos Marinos miestelio bendruomenės centre, kur šokio, meno, švietimo ir kitomis neformaliojo švietimo sritimis domisi ir jas plėtoja įvairių kartų žmonės. Šiame centre užsiėmimus taip pat veda mokytojai-savanoriai, bendruomeniškai vakarus leidžia ir moksleivis, ir senjoras.

3. Italos Marinos miestelio daugiafunkciame centre suaugusiesiems, kuriame mūsų apsilankymo metu mokėsi vaikai (jų mokykla neatitiko civilinės saugos reikalavimų ir buvo uždaryta kapitaliniam remontui). Centro vadovė Anna Marija pakvietė apskritojo stalo diskusijai apie asmenybės formavimąsi ir bendruomeniškumo jausmą. Ji papasakojo, kaip miestelyje esančio kalno nuošliaužos metu žuvo labai daug žmonių. Todėl visi gyventojai susitelkė ir, kaip atminimo paminklą, pastatė šį daugiafunkcį centrą, kuriame veiklas pagal kiekvieno gebėjimus ir poreikius gali rasti kiekvienas – ir paauglys, ir senjoras, ir mažas, ir didelis. Bendruomeniškumo jausmas čia labai stiprus, tai – siciliečių gyvenimo būdas.

ĮGYTŲ PATIRČIŲ TAIKYMAS

Šiame 2018 metų sausio mėnesį duris atvėrusiame centre dirba tik savanoriai. Jie, rūpinasi įvairiomis sritimis, pavyzdžiui, jaunomis vienišomis mamomis, kurioms suteikiama galimybė pasimokyti amato, elementarių darbui reikalingų įgūdžių, praversiančių tolimesnėje ateityje siekiant profesinės karjeros. Centrui labai tinka dvasininkės Susanne Kettler-Riutkenen pasakyti žodžiai: „Aš manau, kad žmonės nesukurti gyventi po vieną, mums reikia bendravimo, kitų žmonių, kuriuos sujungia bendri interesai, palaikymo“. Kad visuomenėje vyktų kokybiniai pokyčiai, kad piliečiai pasijustų svarbūs – tam ir gyvuoja tokie susibūrimai, kaip asociacijos“.

„Aš manau, kad žmonės nesukurti gyventi po vieną, mums reikia bendravimo, kitų žmonių, kuriuos sujungia bendri interesai, palaikymo“

Italijoje veikia labai daug asociacijų, kurių tikslai labai panašūs – plėtoti šalies ir regiono kultūrą bei atlikti socialiai reikšmingą veiksmą – skatinti žmonių solidarumą, suteikti galimybę išreikšti save, naudojant paprastus ir racionalius švietimo išteklius ir priemones, išeinančius iš „kasdienio gyvenimo“ (žiniasklaida, IT, socialinės priemonės – bendruomenės narys, geriausia šeimyninė patirtis ir t.t.). Sicilijos asociacijas vienija tai, kad jos gyvuoja tik savanoriškumo idėjų pagrindu, jų visiškai neremia valstybė. Asociacijose susiburia įvairaus amžiaus žmonės – nuo paauglių iki solidaus amžiaus senjorų, kur visi gražiai sutaria, yra labai entuziastingi ir pilni energijos bendriems tikslams siekti. Jie neskirsto savęs pagal amžiaus grupes.

Būtent šių dalykų – savanorystės, entuziazmo, gebėjimo vienai veiklai suburti skirtingų kartų žmones ir taip ugdyti toleranciją vieni kitiems, o ne didinti atskirtį tarp kartų – mums labiausiai ir reikėtų pasimokyti iš šios salos gyventojų.

Po susitikimų su vietos bendruomenės nariais mūsų laukė praktinių asmens įgūdžių formavimo dviejų valandų pamokėlė viešbutyje Le Giare „Picos kepimas“, kurią vedė minėto viešbučio picos kepėjas Sergio.

ĮGYTŲ PATIRČIŲ TAIKYMAS

Kepant picas buvo galima pajusti „bendrystės kvapą“. Kiekvienas iš mūsų stengėsi ir „sirgo“ ne tik dėl savęs. Kiekvienas norėjo pavaišinti kolegas kuo skanesne pica. Kiekvienas atskirai tarsi patapo mūsų mažos lietuvių bendruomenės dalimi čia, Sicilijoje.

Bendruomeninė veikla yra vertybė. O kas yra vertybė? Vienas iš apibrėžimų teigia, jog vertybė yra tai, kas svarbu ir darytina gyvenime, todėl pagrindinė ir beveik visų savanorių vertybė yra pati savanorystė, kurios dermę su mokymosi visą gyvenimą strategija ir pajutome Sicilijos bendruomenėse.

Lietuvoje daugelis asociacijų taip pat veikia savanorystės principais. Tačiau kiek skirtingai nei bendruomenių centrai, kur veikla labiau koordinacinė, formalizuota ir planuojama.

Pagal terminologijos sąvokas savanoriška veikla (angl. *volunteering*) – tai tokia pilietiškumo forma, kuri leidžia labai aiškiai pajusti, kad žmogus priklauso savo visuomenei, todėl savanoriška veikla yra esminė ir netgi būtina aktyvaus pilietiškumo sudedamoji dalis. Savanoriška veikla skatina asmeninį tobulėjimą, vystomas socialinis naudingumas, bendrieji žmogaus gebėjimai.

Savanoriškos veiklos idėja sparčiai plinta ir milijonai pasaulio gyventojų aktyviai įsitraukia ir dalyvauja šioje veikoje. Būtina pažymėti, jog savanoriškoje veikloje Lietuvoje aktyviausiai dalyvauja jaunimas.

Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatyme nustatyti savanoriškos veiklos principai:

1. Naudos visuomenei ir asmeniui – dalyvavimas savanoriškoje veikloje suteikia asmenims galimybę aktyviai prisidėti prie visuomenės gerovės kūrimo ir skatina savanorių asmeninę saviraišką ir tobulėjimą;

2. Bendradarbiavimo – savanoriška veikla remiasi savanorių ir savanoriškos veiklos organizatorių tarpusavio bendradarbiavimu, siekiant suderinti savanorių ir savanoriškos veiklos organizatorių poreikius ir galimybes;

3. Įvairovės ir lankstumo – savanoriška veikla gali būti atliekama įvairiose visuomenei naudingos veiklos srityse. Savanoriškos veiklos organizatorius ir savanoris gali susitarti dėl įvairių savanoriškos veiklos formų ir būdų, taip pat juos keisti.

Todėl, vadovaujantis Savanorystės Europoje deklaracija (2005), Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos rezoliucija (2001), Lietuvos Respublikos savanoriškos veiklos įstatymu (2011) bei kitais teisės aktais, siūlome:

IŠSIKEPTI *itališką-lietuvišką savanorystės picą* **„KARTOS MOKOSI KARTU“.**

SAVANORYSTĖS PICA „KARTOS MOKOSI KARTU“

Receptas:

Picos pagrindas – asmenybės (aukščiausia kokybė)

Produktai – savanorystės formos ir būdai (stipriausia koncentracija)

Pagardai – socialiai veiksniai (emocinė pilnatvė)

Gaminimo laikotarpis – 365 dienos per metus

Galiojimo laikotarpis – 365 dienos per metus

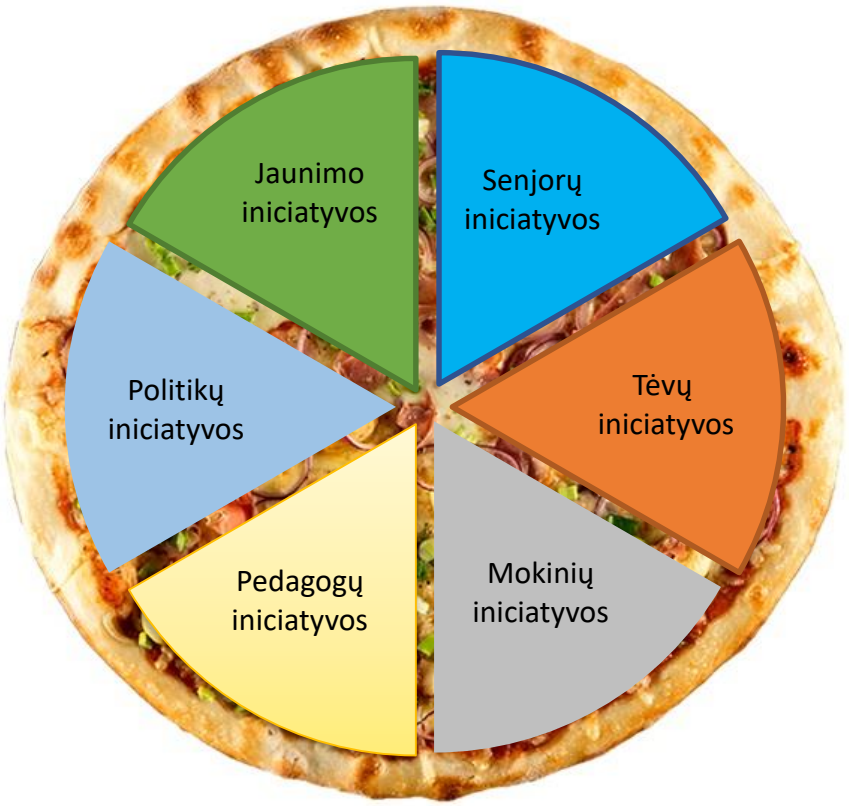

1. Dauguma žmonių mėgsta picą, tik ***produktus*** renkasi skirtingus, todėl ši pica – „įvairių skonių“, tinkanti visiems:

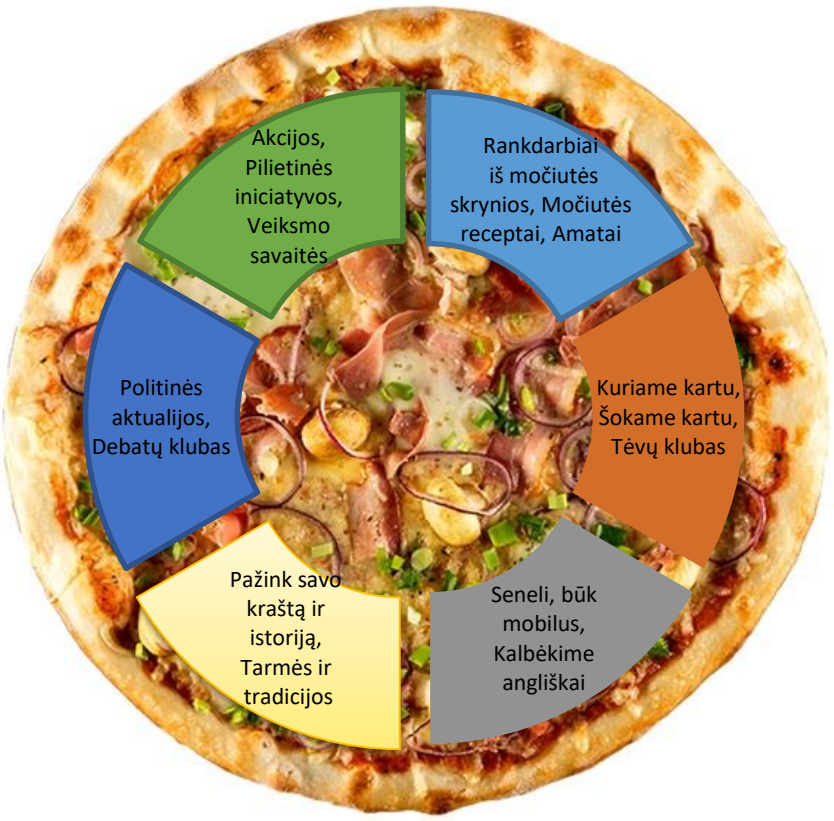

2. Picos ***pagardai ir prieskoniai,*** be kurių negali mėgautis maistu:

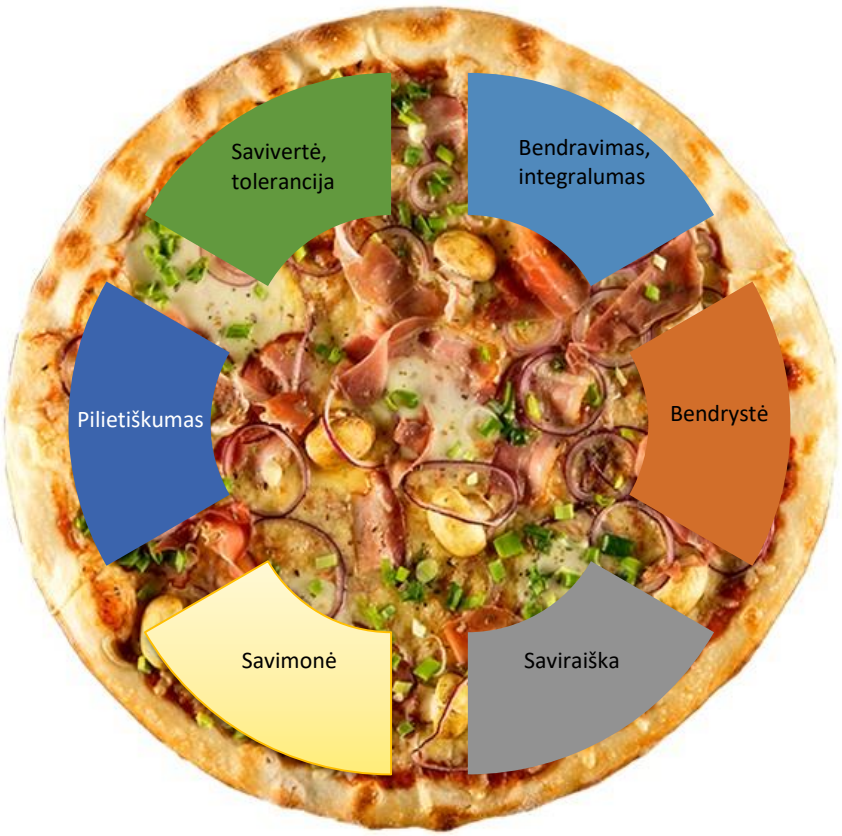

Savanorystės pica **„KARTOS MOKOSI KARTU“** pagaminta. Kadangi jos vienas neįveiksi, kviečiame visus prie stalo:

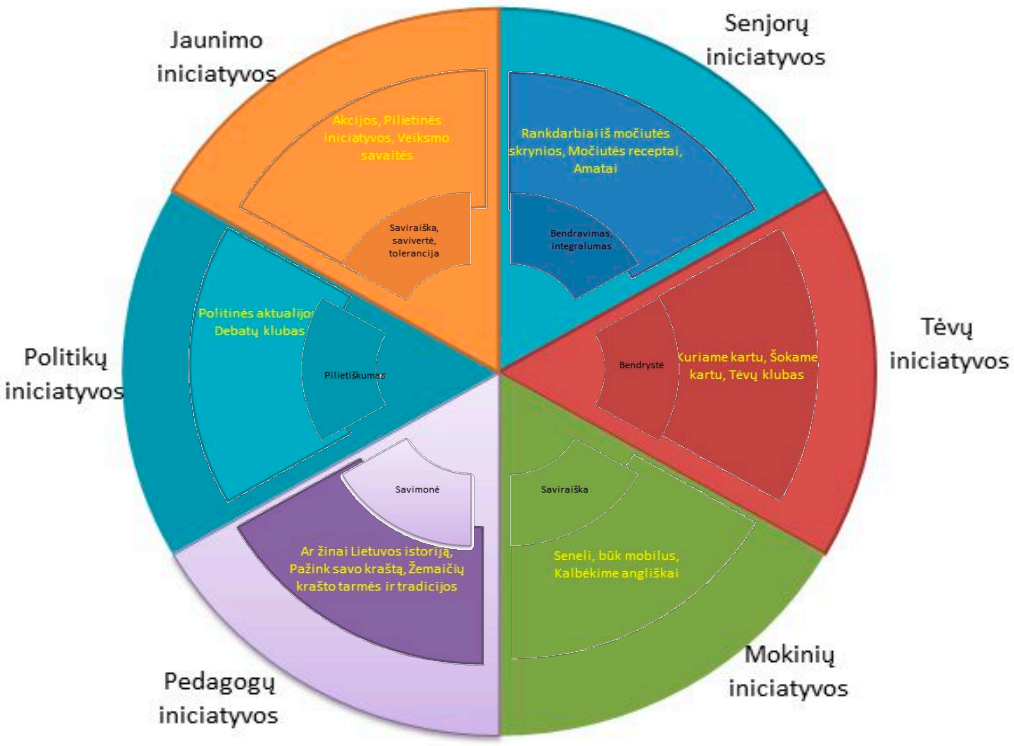

Savanorystės picos **„KARTOS MOKOSI KARTU“** receptą kūrė, gamino ir Jums pateikė:

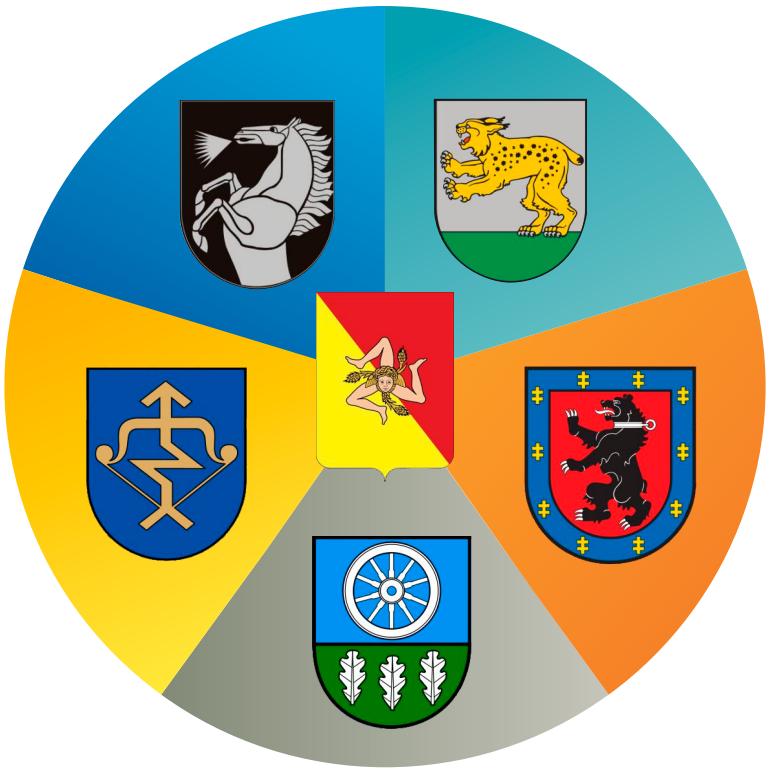

Metodas – savanorystės pica **„KARTOS MOKOSI KARTU“ –** gali būti pagrindas mokytis visą gyvenimą (picos pagrindas), neformaliu būdu – iš asmeninės patirties (picos ingredientai), o mokymasis visą gyvenimą – dar viena idėja (picos pagardai), kuri reikalinga kiekvieno vertybių ir tikslų skalėje, lygiagrečiai su savanoryste. „Savanoriškoje veikloje mokymasis užima svarbią vietą, ypač tuomet, kai savanoriui veiklos sritis yra visiškai nauja. Ilgalaikiams savanoriams dažnai svarbesnis asmenybinis augimas, kuris atsiskleidžia per santykius su kitais ir mokymąsi iš patirties“ (Kurapkienė, Borovskaja, 2007).

Taigi, jei savanorystė bendruomenėje stiprės, pilietinė visuomenė bus aktyvesnė, kiekvienas turės galimybę dalyvauti demokratijos procesuose:

- savanorystė naudinga pačiam savanoriui bei aplinkiniams, bendruomenėms ir visuomenėms;
- savanorystė skatina socialinę aprėptį;
- savanorystė garantuoja mokymąsi visą gyvenimą ir didesnes užimtumo galimybes;
- savanorystė yra vienijanti tema, skatinanti įvairių sektorių partnerystę;
- savanorystės ekonominė vertė yra milžiniška.

„Be galo svarbu, kaip gerai žmogus geba valdyti ne tik savo gebėjimus ir poreikius, bet ir emocijas... Labai svarbu sukurti teigiamą aplinką, kur visiems šilta ir gera..“

Pabaigai.

Le Giare viešbučio picos kepėjas Sergio, jo paklausus: „Ar jam patinka kepti picas?“, atsakė: „Sėkmingas šiandienos darbuotojas turi turėti platesnį kompetencijų spektrą, nei mes esame įpratę manyti. Kalbant apie mokėjimą ir kompetencijas, šiandien jos apima ne tik žinias ir įgūdžius, bet ir nuostatas, požiūrį, įpročius. Be galo svarbu, kaip gerai žmogus geba valdyti ne tik savo gebėjimus ir poreikius, bet ir emocijas... Labai svarbu sukurti teigiamą aplinką, kur visiems šilta ir gera“.

MINČIŲ ŽEMĖLAPIS

Dirbant su vyresnio amžiaus žmonėmis, labai svarbu padėti jiems neprarasti arba iš naujo atrasti norą domėtis naujais dalykais, neužsidaryti savo kasdienių rūpesčių rate.

Laisvalaikio praleidimas ir bendras malonumas – itin motyvuojantis veiksnys vyresnio amžiaus žmonėms imtis savišvietos, įgyti tolesnių žinių apie tai, kuo jie domisi, arba nutiesti naujas trajektorijas nuo jiems jau žinomų dalykų iki naujų.

„Vertingiausia savybė gyvenime – amžinai jaunas, nenuvargintas metų ir kas rytą vis atgimstantis žingeidumas.“

(R. Rolanas)

Kursų Sicilijoje metu teko lankytis įvairaus pobūdžio įstaigose, organizacijose, dirbančiose su suaugusiais besimokančiaisiais. Sužavėjo siciliečių iniciatyvumas ieškant galimybių saviraiškai, jų bendruomeniškumas, entuziazmas, noras bendrauti.

Taigi, pradėjome galvoti, kaip užmegzti ir palaikyti ryšį tarp mūsų ir Sicilijos senjorų, sudominti Raseinių TAU lankytojus šiuo nuostabiu kraštu. Neformaliojo suaugusiųjų švietimo paslaugas teikiančioje asociacijoje „Pro Loco“ susipažinome su linijinių šokių mėgėjais.

Raseinių trečiojo amžiaus universitete jų taip pat gausu. Italai taip azartiškai šoko „Tarantelą“ (linijinį šokį, sukurtą pačios grupės vadovės), kad ir mums, lietuviams, kilo noras pabandyti ją išmokti.

ĮGYTŲ PATIRČIŲ TAIKYMAS

Prieš mokydamiesi pasidomėjome šio šokio kilme. Pasirodo, viena iš „Tarantelos“ atsiradimą bylojančių legendų pasakoja, kad nuo XV a. du šimtmečius „Tarantela“ buvo laikoma vieninteliu „tarantizmo“ – beprotybės, sukeltos įkandus vorui tarantului – gydymo būdu. XVI a. po Italiją klajojo specialūs orkestrai, kuriems grojant šoko sergantieji. Šokis galėjo tęstis ištisas valandas, šokančiuosius jis veikė hipnotizuojančiai ir, manoma, padėdavo pasveikti. Ši įdomi istorija paskatino mus ieškoti informacijos apie tarantulus – stambius nuodingus vorus, su kuriais siejamas šokio pavadinimas. Beje, žodžiai „tarantulas“, „tarantela“ ir „tarantizmas“ yra giminingi, kadangi kilo nuo Taranto miesto pavadinimo Apulijos srityje Pietų Italijoje. Taigi, pasidarė įdomu, kuo išsiskiria Taranto miestas. Už Tarantą reikia dėkoti graikams, o gal net patiems jų dievams. Miestą, sako, įkūrė jūrų dievo Poseidono ir nimfos sūnus Tarasas, atplaukęs iki šių kraštų delfinu. Senamiestyje galima pamatyti skulptūrą, kur Tarasas sėdi ant delfino. Už Šiaulius kiek didesnis uostamiestis prie Jonijos jūros vadinamas dviejų jūrų miestu. Jūros yra Didžioji (įlanka, kur įrengtas uostas), ir Mažoji (iš tiesų – tik lagūna). Abi skiria kyšulys salos, nuo kurios prasidėjo miesto istorija, link, o su žemynu salą jungia du tiltai. Nors šiems vandens telkiniams dydžiu iki tikrų jūrų – kaip kokiam Galvės ežerui, vėjai virš jų pučia skirtingai, skiriasi ir potvyniai bei povandeninės srovės. Kai kurios jų atneša gerti netinkamo sūraus vandens ir taip sukuria puikias sąlygas auginti Vidužemio jūros moliuskus, kuriuos vietos žmonės vadina „cozze“ ir laiko delikatesais. Atėjus į žuvies restoraną, jums būtinai pasiūlys jų paragauti. Beje, su Taranto pavadinimu siejama ir garsaus amerikiečių režisieriaus Quentino Tarantino pavardė. Taigi, pradėjus domėtis vienu dalyku, atsiranda daugybė naujų sąsajų, skatinančių ieškoti informacijos, skaityti, pasakoti vieni kitiems. O viskas prasidėjo nuo bendro pomėgio – linijinių šokių.

EDUKACINIŲ APLINKŲ KŪRIMAS IR ĮGYVENDINIMAS, NAUDOJANT VIETINIUS IŠTEKLIUS

Capo d'Orlando miesto Pala Valenti fizinio aktyvumo centre stebėjome senjorų grupės sporto užsiėmimą ir sporto varžybas. Treniruotėms vadovauja pilates trenerė Emanuela Floridia. Ji vadovauja treniruotėms ir dirba miesto merijoje, socialinių paslaugų departamente. Emanuela pasakojo, kad senjorų grupėse dalyvių dažnai būna daugiau, negu yra išperkamų draudimų (dalyvių skaičiaus limitas). Gausų dalyvavimą lemia pagyvenusių žmonių vienišumas, noras gerai praleisti laiką, patenkinti bendravimo poreikį.

Šiuo metu yra 150 dalyvių, 2 grupės. Senjorai sportine veikla neapsiriboja, jie kartą per mėnesį eina valgyti picos. Konsorciumo narių atvykimui buvo ruošiamasi: kepami pyragai, sausainiai, kuriais po sporto užsiėmimų visi vaišinomės.

Susitikome su Linda Liotta, Capo d'Orlando miesto tarybos nare, atsakinga už lygias galimybes, ir su turizmo patarėja Sara La Rosa. Tarybos narės pristatė vyresnio amžiaus žmonių veiklas, paragino vyresnius žmones prisijungti prie Kalėdinės šventės mieste organizavimo, šventės metu pristatyti savo veiklas. Konsorciumo nariai pristatė atstovaujamas organizacijas, su merijos atstovėmis diskutavo apie pagyvenusių žmonių ir neįgaliųjų socialines veiklas.

Turėjome galimybę nuvykti į Capo d'Orlando miesto Meriją susitikti su Meru.

Apsilankėme Capo d'Orlando miesto daugiafunkcinio kultūros centro viešojoje bibliotekoje (Multipurpose Cultural Centre Public Library). Knygas iš bibliotekos vasaromis skolinasi grįžę atostogų studentai, tačiau daugiausia čia knygas skaito vyresni žmonės.

Bibliotekoje įkurtas senjorų centras (Centro Culturale Polivalente, Antonio Librizzi), kur susitinka bendruomenės nariai, ten vyksta koncertai, parodos ir kt.

Meno galerijoje apžiūrėjome 70 –ųjų metų dailininkų paveikslų ekspoziciją.

Capo d'Orlando miesto archeologiniame muziejuje gidas supažindino su Sicilijos istorija.

BENDRUOMENĖS INTERESAMS ATLIEPIANČIŲ EDUKACINIŲ APLINKŲ KŪRIMAS

Šiuo metu edukologų darbuose vis plačiau kalbama apie edukacines aplinkas – naująjį darinį, apibrėžtą kaip ugdytojo ir besimokančiojo santykių sistemą, mokymuisi imlią erdvę. Mokymuisi imlios edukacinės aplinkos turi potencialą transformuotis į konkretiems individams aktualias mokymosi aplinkas (Jucevičienė, Tautkevičienė).

„Paklauskite savęs, kokioje aplinkoje besimokant įgytos žinios labiau įsimenamos. Gal toje, kurioje patyrėte daug gerų emocijų? Gal toje aplinkoje, kurioje patyrėte bendrystės jausmą?“

Mokymosi aplinkos – tai edukacinę vertę turinčios žmonių gyvenimo bei veiklos erdvės, įgalinančios individo asmeninį tobulėjimą, realizuojamą per mokymosi pastangas. Edukacinės aplinkos gali būti: tiek natūralios, tiek specialiai suorganizuotos, sukurtos. Jos turi turėti edukacinį poveikį individui bei edukacinę vertę, t.y. gebėjimą edukacinėmis priemonėmis padėti žmogui įgyti pasirengimą spręsti jam kylančias gyvenimo ir veiklos problemas (Jucevičienė, 2001).

A. Maslow prieš daugiau nei septyniasdešimt metų poreikių piramidę pirmąkart pristatė straipsnyje „Žmogaus motyvacijos teorija“. Jis teigė, kad, tik patenkinęs savo fiziologinius poreikius, žmogus gali rūpintis kitais dalykais. Kitaip tariant, pirmenybė teikiama fiziniam išgyvenimui ir tai motyvuoja tam tikrą mūsų elgesį. Kai šis poreikis užpildytas, einame prie kito, kol galiausiai pakylame į piramidės viršų.

Judėjimas aukštyn per poreikių hierarchiją bus nebūtinai toks tiesus, kaip spėjo A. Maslow. Mus gali veikti mūsų nepatenkinti aukšti poreikiai ir tuo pačiu metu mes galime turėti ir žemesniojo lygmens poreikių.

ĮGYTŲ PATIRČIŲ TAIKYMAS

Vienas iš A. Maslow teorijos padarinių yra tas, jog aukštesniojo lygmens poreikiai – pagarbos ir saviraiškos poreikiai – stipriai lemia mūsų elgseną, kadangi jie stiprėja tenkinant kitus poreikius. Žemesniojo lygmens poreikių svarba mažėja juos tenkinant. Taigi, būtina sukurti tokią suaugusiųjų mokymo/si schemą, kuri padėtų kilti aukštyn nuo vieno poreikių lygmens prie kito. Pirmi keturi poreikiai yra vadinamieji trūkumo poreikiai. Kuo labiau mums jų trūksta, tuo labiau jų norime ir apie juos galvojame. Šie poreikiai žmogui privalo būti patenkinti ir kyla iš stygiaus. Paskutinysis – atvirkščiai, kyla dėl mūsų noro augti, tobulėti, būti geriausia savęs versija.

Unikalią patirtį teoriją susieti su realiu gyvenimu turėjome lankydamiesi Sicilijoje. Pateiksime keletą pavyzdžių.

Edukacinėse aplinkose formuojamas stiprus bendruomeniškumo jausmas. Tą galėjome patirti lankantis Itala Marina miestelio daugiafunkciniame centre suaugusiesiems. Centro vadovė Anna Marija pakvietė apskrito stalo diskusijai apie asmenybės formavimąsi ir bendruomeniškumo jausmą. Ji papasakojo, kaip miestelyje esančio kalno nuošliaužos metu žuvo labai daug žmonių. Todėl visi gyventojai susitelkė ir, kaip atminimo paminklą, pastatė šį daugiafunkcinį centrą. Šiame centre, kaip ir Italijoje įvairiuose šalies regionuose įsikūrusiose asociacijose (bendruomenėse), miestelio gyventojai užsiima labai įvairia veikla: moko ir skatina žmones sportuoti, šokti, muzikuoti, vaidinti, domėtis vietos istorija ir kt. Bendruomeniškumas nedidelėje bendruomenėje yra labai svarbus. Jis kuria gėrį, laimę, didina savivertę, puošia gyvenimą ir daro jį visavertį, o jo motyvuojami žmonės padaro didelius darbus, galinčius pakeisti aplinkinių gyvenimą.

Būdami Sicilijoje, lankėmės įvairiose salos vietose įsikūrusiose asociacijose (bendruomenėse). Mesinos provincijoje įsikūrusiame daugiafunkciniame socialiniame centre (Comunita Alloggio.)

Kitas mūsų vizitas - asociacijoje „Pro Loco“, kuri įsikūrusi Italoje. Susitikome su vienu iš penkių steigėjų. Asociacijoje žmonės gali įsijungti į įvairias veiklas: fotografija, šokiai, teatras, filmai, švenčių organizavimas, turizmo skatinimas, viduramžių kultūros puoselėjimas. Mūsų viešnagės „Pro Loco“ asociacijoje metu galėjome stebėti šokių pamoką. Salėje buvo susirinkę keliasdešimt įvairaus amžiaus žmonių (nuo paauglių iki senjorų). Susirinkusieji repetavo įvairiausius linijinius šokius. Daugumą šokančių sudarė moterys, tačiau buvo galima matyti ir keletą vyriškių. Lankantis šioje asociacijoje ypač nustebino žmonių entuziazmas ir kūrybiškumas.

Taip pat lankėmės Mesinos provincijoje įsikūrusioje asociacijoje, teatro studijoje „Teatro dei 3 Mestieri“. Kalbėjomės su asociacijos vadovu, stebėjome akrobatinės jogos repeticiją. Asociacija gyvuoja dvejus metus. Ji skirta dviems pagrindiniams tikslams: plėtoti kultūrą ir atlikti socialiai reikšmingą veiklą (t. y. rūpintis žmonių socialine gerove). Asociacijoje yra plėtojamos trys veiklos: teatras, šokis ir muzika. Veiklos skirtos bendruomenei, t. y. suteikti žmonėms galimybių atskleisti save ir pamatyti kitų meninę veiklą.

Italija asocijuojasi su popiežiumi, na ir, žinoma, su pica. Būdamas Italijoje negali neparagauti tikros picos, o jei dar ir pats išsikepi... Neįprastoje erdvėje neįprasta veikla įsimenama geriau už bet kokią gerai pateiktą teorinę medžiagą. Žaismingą atrakciją konsorciumo dalyviams parengė viešbučio restorano Le Giare (Italos mieste, Mesinos regione) picos kepėjas Sergio. Picos kepimo pamokėlė prasidėjo teorinėmis žiniomis.

ĮGYTŲ PATIRČIŲ TAIKYMAS

Praktinio užsiėmimo metu visi konsorciumo dalyviai minkė tešlą, darė picos paplotėlius, patys rinko ingredientus ir su specialia liže šovė į virš 400 laipsnių įkaitintą krosnį, kur pica kepdavo tik pusantros minutės. Susiskirstę į poras visi iškepė šešias picas, kuriomis vaišino vieni kitus. Kepant picas buvo galima pajusti „bendrystės kvapą“. Kiekvienas norėjo pavaišinti kolegas kuo skanesne pica. Kiekvienas atskirai tarsi patapo mažos lietuvių bendruomenės dalimi čia, Sicilijoje. O bendruomenė – tai žmonės, gyvenantys tam tikroje teritorijoje, turintys bendrų rūpesčių ir/ar tikslų. Valgymas italams ne tik fiziologinio poreikio tenkinimas. Daugiau bendravimas, laisvalaikio praleidimo būdas, kūrybinių galių ir idėjų generavimas, buvimas kartu ir tarp kartų. Juk per maistą galima puikiai pajusti ir šalies koloritą: kvapą, skonį, garsą ir vaizdus.

Savirealizacijos poreikį žmogus išreiškia kaip norą panaudoti ir perduoti žinias bei patirtį, siekti aukštesnių tikslų. Atsiranda poreikis įgyvendinti savo norus, veikti dėl bendros gerovės, analitiškai ir konstruktyviai spręsti problemas. Būdami Sicilijoje lankėmės Trečiojo amžiaus universitete (TAU) Milazzo mieste, kurio mokymų programos skirtos dviem tikslams: plėsti studentų kultūrinį pažinimą, skatinti saviugdą, taip pat mažinti žmonių vienišumą, ugdant tarpusavio solidarumą ir tokiu būdu gerinant žmonių gyvenimo kokybę. TAU veikloje ypač išplėtota savanorystė. Visa administracija (rektorius, pavaduotojai), Mokslinis komitetas, dėstytojai dirba savanoriškais pagrindais. Programas įgyvendina apie 100 skirtingų dėstytojų-savanorių, kurių dalis yra dirbančių Valstybiniame pramonės technikos institute, o kita dalis – patys TAU lankytojai. Programų dėstytojai savanoriauja ne mažiau kaip valandą per savaitę ir jie džiaugiasi galėdami „įdarbinti“ savo sukauptas žinias bei patirtį, prasmingai praleisti laiką. TAU vadovauja buvęs miestelio meras, dėstytojauja mokslų daktarai ir patys studentai.

Taigi, siekiant patenkinti aukštesnius poreikius, suaugusiam žmogui edukacinė erdvė ne taip svarbi, kaip mokiniams, jo asmenybė jau susiformavusi. Iš patirčių Italijoje galima teigti, kad erdves mokymuisi galime pasirinkti pagal savo poreikius, galimybes save realizuoti, gauti pripažinimą ir t.t.

SPORTUOJANTYS SENJORAI

Gyventojų senėjimas – vienas iš svarbiausių sveikatos apsaugos sistemos iššūkių tiek Europoje, tiek visame pasaulyje. Senstant neišvengiamai vyksta bendrojo fizinio aktyvumo mažėjimas (ypač po 70 metų) ir tai tiesiogiai priklauso ne tik nuo amžiaus, bet ir nuo lyties – ypač reikšmingai sumažėja moterų fizinis aktyvumas. Bendraamžių ar bendraminčių draugijos trūkumas (arba tiesiog palaikančio ir motyvuojančio draugo) taip pat neigiamai veikia pagyvenusių ir senų žmonių fizinį aktyvumą, kuris (kartu su kitais sveiko gyvenimo būdo veiksniais) gali suteikti pagyvenusiems asmenims realią galimybę pailginti savo aktyvaus ir nepriklausomo gyvenimo metus bei sumažinti funkcinį apribojimą bei socialinę izoliaciją, neabejotinai pripažįstant fizinį aktyvumą svarbiu pagyvenusių asmenų gyvenimo kokybės rodikliu.

Jungtinių tautų organizacijos duomenimis, 2025 m. Europoje vaikų ir senjorų dalys gyventojų struktūroje susilygins. Prognozuojama, kad pasaulyje šis lūžis įvyks 2070 m., o Lietuvoje tai jau įvyko 2006-aisiais. Eurostato prognozėje teigiama, kad 2060 m. pradžioje Lietuvoje bus apie 2 mln. gyventojų. Iš jų jaunimo (15–19 metų) – 300 600, pensinio amžiaus žmonių – 800 000. Dalyvaujant projekto „Konsorciumo narių neformalaus švietimo organizavimo gebėjimų tobulinimas remiantis Italijos patirtimi“ finansuojamame iš programos Erasmus+ suaugusiųjų švietimo 1 pagrindinio veiksmo KA104 lėšų (projekto koordinatorius – Raseinių rajono švietimo pagalbos tarnyba) mokymuose, kurie buvo organizuoti Sicilijoje, susitikome su Capo d‘Orlando miesto tarybos nare, atsakinga už lygias galimybes Linda Liotta. Ji teigė, kad Sicilijos regiono gyventojų amžiaus struktūra 2015 m. statistikos duomenimis sudaro 19.9% per 65 metus perkopusių gyventojų. Palerme ir jo provincijose šis procentas šiek tiek žemesnis – lygus 19.3%.

Siekdami pailginti savo aktyvaus ir nepriklausomo gyvenimo metus bei sumažinti funkcinį apribojimą bei socialinę izoliaciją, Sicilijoje senjorai aktyviai lanko įvairius neformaliojo suaugusiųjų švietimo užsiėmimus: linijinius šokius, mankštas, dalyvauja sportinėse rungtyse. Lankydamiesi Capo d‘Orlando miesto PalaValenti fizinio aktyvumo centre stebėjome gausios grupės sporto užsiėmimus, kuriose senjorai nuotaikingai mankštinosi, entuziastingai rungtyniavo sportinėse rungtyse bei bendravo ir bendradarbiavo padėdami savo komandos nariams.

ĮGYTŲ PATIRČIŲ TAIKYMAS

Skatinant senjorus kuo ilgiau išlikti sveikais, fiziškai aktyviais ir savarankiškais, atkreipiant dėmesį į didelį šalies senjorų norą ir entuziazmą, bei perimant Sicilijos gausiai sportuojančių senjorų organizavimo patirtį, 2020 m. bus organizuojama Nacionalinė TAU universiada Radviliškyje, kurioje planuojama, kad dalyvaus apie 600 šalies senjorų. Planuojamos veiklos atlieps 2011–2020 m. Valstybinės sporto plėtros strategijos, 2014-2020 m. Nacionalinės pažangos programos tikslus. Lietuvos sveikatos 2014-2025 m. strategijoje teigiama, kad visuomenės sveikata yra nacionalinis turtas ir kapitalas, kurio saugojimas ir puoselėjimas yra svarbiausias valstybės tikslas, užtikrinantis šalies socialinę bei ekonominę plėtrą, todėl šalies gyventojų sveikatai išsaugoti ir stiprinti turi būti skiriamas ypatingas dėmesys. Strategijos rengėjai patys pripažįsta, kad Lietuvos informacinės visuomenės plėtros strategijoje itin mažai dėmesio skiriama plačiosios visuomenės suvokimui apie fizinio aktyvumo ir sportavimo naudą.

Senjorai dalyviai, ruošdamiesi TAU universiadai, dalyvaudami sportinėse rungtyse, bendraudami ir bendradarbiaudami, stiprins ne tik fizinę, bet ir emocinę sveikatą, didins ištvermę ir motyvaciją, propaguos sportą ir fizinį aktyvumą. Palaipsniui įtraukiant vis naujų dalyvių, bus didinamas bendras pagyvenusių asmenų fizinis aktyvumas. Universiadoje dalyvavę bendruomenės nariai sužinos apie Trečiojo amžiaus universitetų veiklas, tikėtina, kad įsitrauks į jų užsiėmimus ir turiningai leis laisvalaikį ne tik mokydamiesi, bet ir sportuodami. Universiadoje įtraukiamos naujos rungtys (petankė) sudarys galimybę šią sporto šaką taikyti savo asmeninėje aplinkoje.

Šis sporto renginys – tai šventė ne tik šalies TAU dalyviams, bet ir miestui, atvykusiems svečiams.

MOBILUMO VERTINIMAI

Mobilumo dalyviai Europinio plėtros plano pasiekimo laipsnį įvertino 9 balais iš 10. Palankiausiai dalyviai įvertino darbuotojų kompetencijų tobulinimo poreikių patenkinimą, naujų paslaugų identifikavimą, o mažiausiai pavykusi plano dalis – tarptautiškumas ir IT taikymo gebėjimų įgijimas.

Dalyviai, be numatytųjų kompetencijų, žinias gilino šiose srityse:

- suaugusiųjų mokymosi įgalinimo kompetencija (partnerystė ir savanorystė mokymosi procese);
- tikslų orientacija į pačius besimokančiuosius;
- bendrystė ir įsipareigojimas kurti strategijas ir ieškoti problemų sprendimo būdų;
- darbas su socialiai pažeidžiamomis suaugusiųjų asmenų grupėmis;
- kaimų ir miestelių vietovėse gyvenančių ir vyresnio amžiaus asmenų programų, skirtų socialinei ir darbinei įtraukčiai, aktyviam pilietiškumui ir asmeniniam tobulėjimui, įgyvendinimas;
- socialinė kompetencija - bendradarbiavimas tarpinstituciniu lygmeniu;
- tarpasmeniniai santykiai su kitais ir gebėjimas adaptuotis socialinėje aplinkoje;
- žmonių santykių struktūra iš kolektyvinio aspekto;
- dialogu grįstas mokymas(-sis) ir kt.

Visi besimokantieji gavo kvalifikacinius sertifikatus ir Europass sertifikatus.

VIKTORAS
CULTURA NACIONALE
ESPERIENZA
IRENA
PALERMO
Capo d'Orlando
Messina
Calabria
Trapani
Cefalù
Taormina
Corleone
Sicily
Mount Etna
(3.320m)
BUON MOMENTO
Marsala
Enna
Catania
Ionian Sea
Sciacca
Caltanissetta
Agrigento
Caltagirone
STORIA
Valley of the Temples
Licata
Syracuse
Gela
Ragusa
Noto
Mediterranean Sea
Pozzallo
GRAZIE

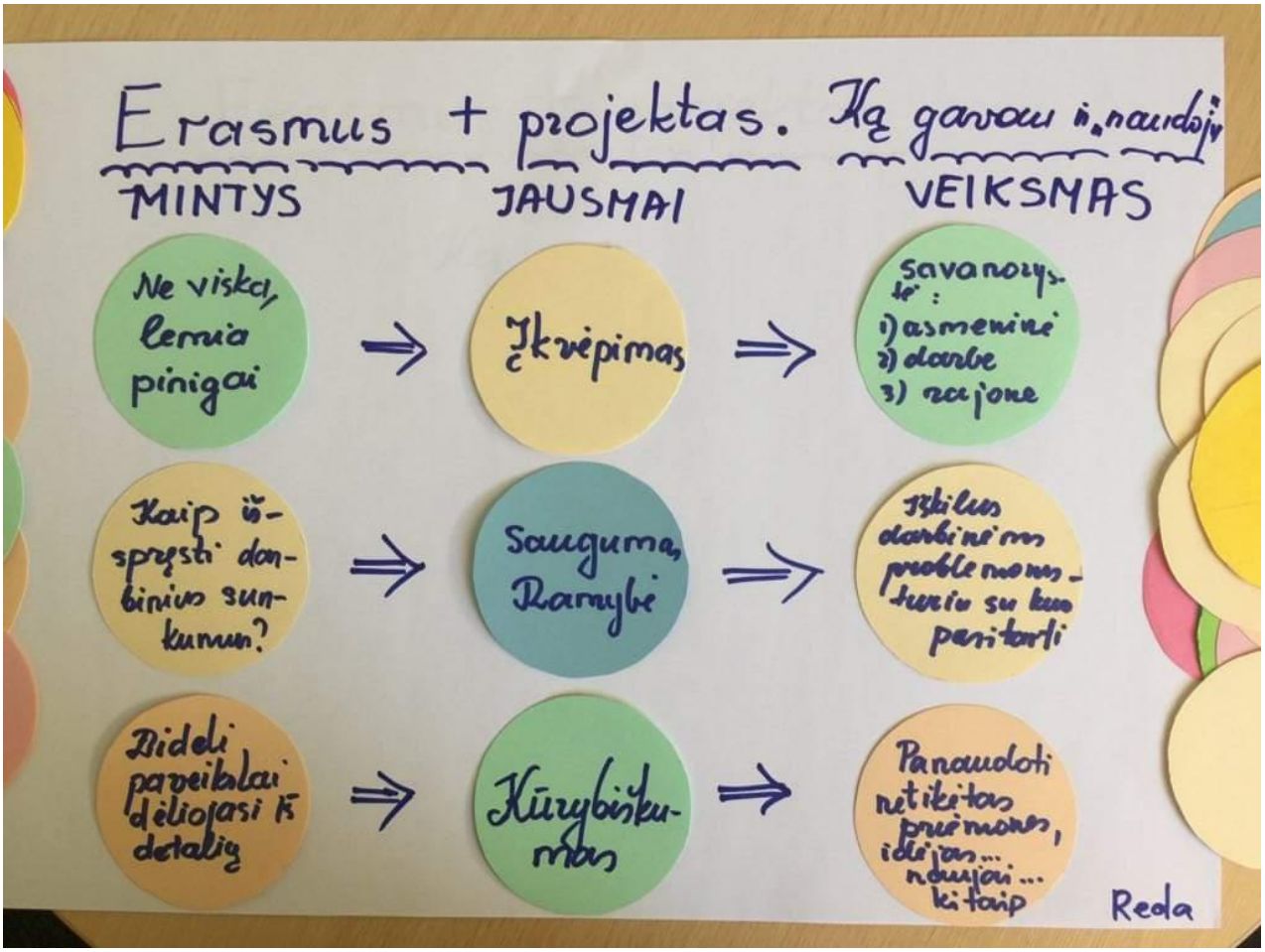
Erasmus + projektas. Ką gavau ir naudoju
MINTYS
JAUSMAI
VEIKSMAS
Ne viskas lemia pinigai
Įkvėpimas
savanoriškai: 1) asmeninė 2) darbe 3) rajone
Kaip išspręsti darbinius sunkumus?
Saugumas, Ramybė
Įgyti darbinių problemų sprendimo su kuo pasitarti
Dideli pareigalai dėliojasi į detalių
Kūrybiškumas
Panaudoti netikėtas priemones, idėjas... naujai... kitaip
Reda

REFLEKSIJA

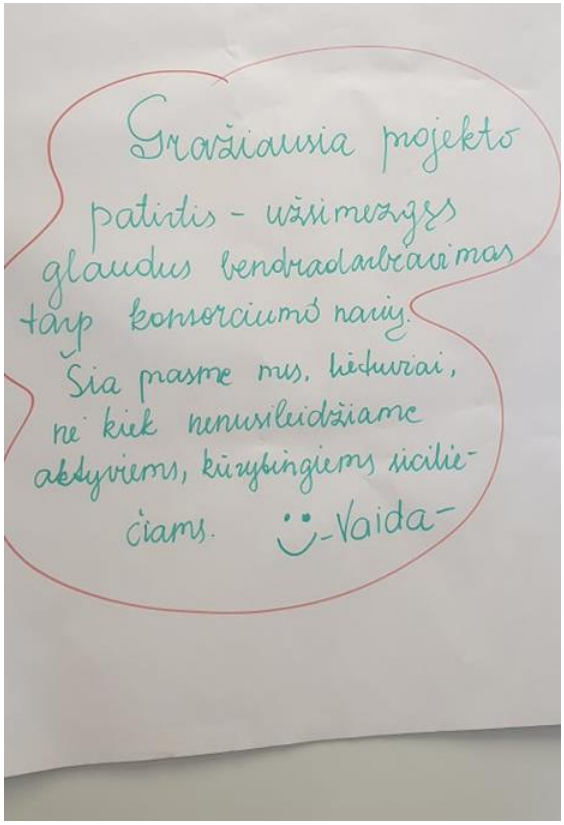
Gražiausia projekto patirtis - užsimezgęs glaudus bendradarbiavimas tarp konsorciumo narių.
Šia prasme mes, lietuviai, ne kiek nenusileidžiame aktyviems, kūrybingiems sicilie-
čiams. ☺-Vaida-

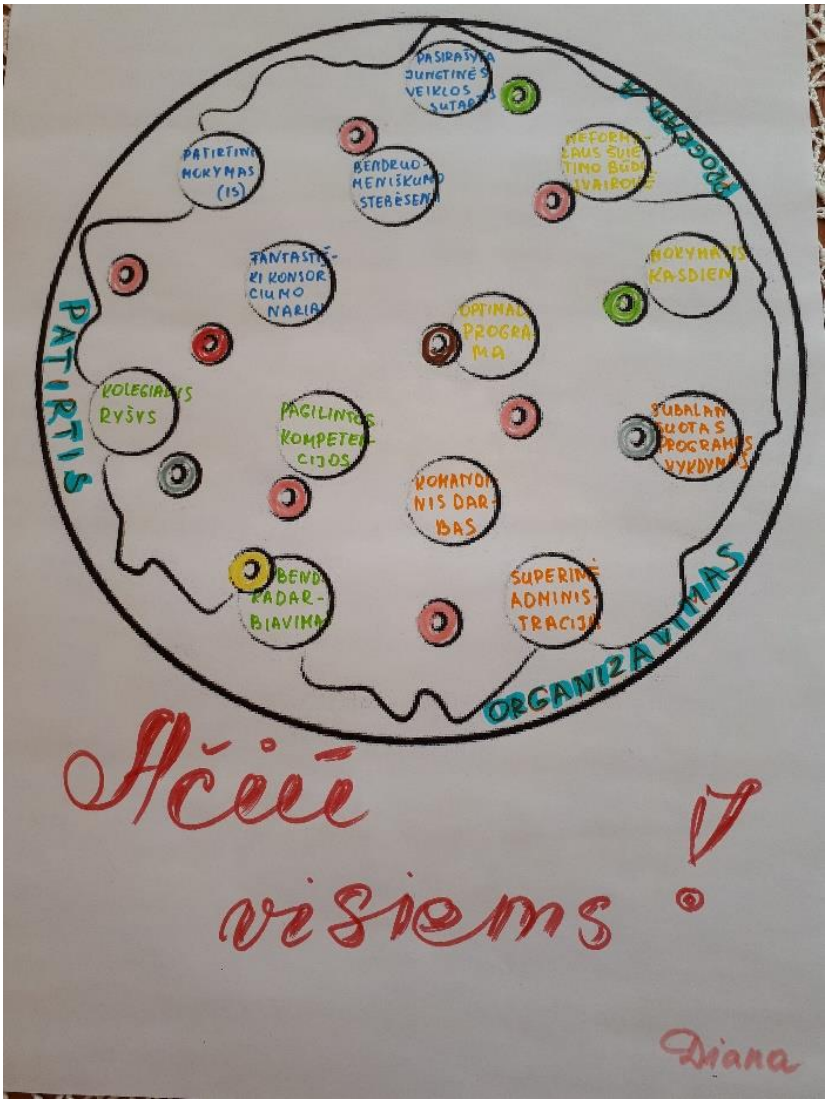
PATIRTIS
ORGANIZAVIMAS
PATIRTINIS MOKYMAS (IS)
BENDRUOMENIŠKUMO STEBĖSENA
FANTASTIŠKI KONSORCIUMO NARIAI
OPTIMALI PROGRAMA
MOKYMAI KASDIEN
KOLEGIALUS RYŠYS
PAGILINTOS KOMPETENCIJOS
SUBALANSUOTAS PROGRAMOS VYKDYMAS
KOMANDINIS DARBAS
BENDRADARBIAVIMAS
SUPERINĖ ADMINISTRACIJA
Ačiū visiems!
Diana

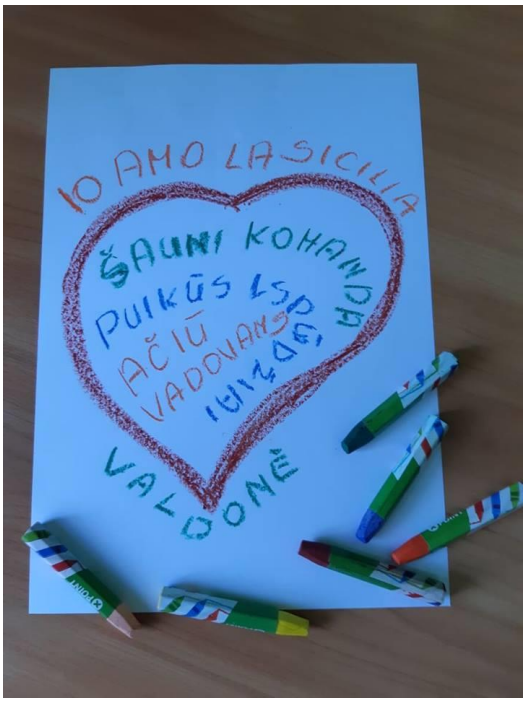
IO AMO LA SICILIA
ŠAUNI KOMANDA
PUIKŪS LSP.
AČIŪ
VADOVAMS
IGNALAGI
VALDONĖ

Programa
Įgyta patirtis
Stažuotis organizavimas
Ačiū
Vida B.

REFLEKSIJA

Sicilija ♥ Hala
++++ Konso 251 grupės
Bet kartais reikia apkabinti
visą pasaulį, kad suprastum,
jog tobis nėkartas gyve
mūsų namų.
Vaidotas

Per šią savaitę pasisėmiau
galybę idėjų ir įkvėpimo ateičiai!
Gera kompanija, didelis organizatorių
pastangos ir naujos patirtys padarė
šį projektą nepamirštamu.
Ačiū!!!
Dita, Telšiai

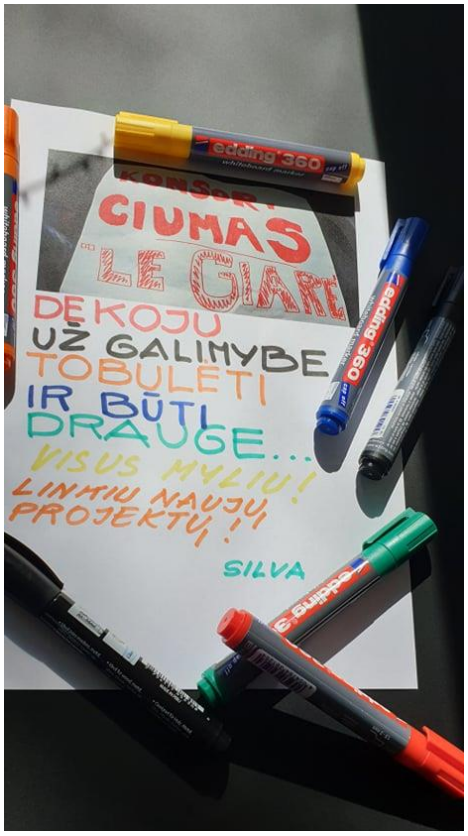

cambiamenti delle emozioni"
P. PICASSO
SICILIA

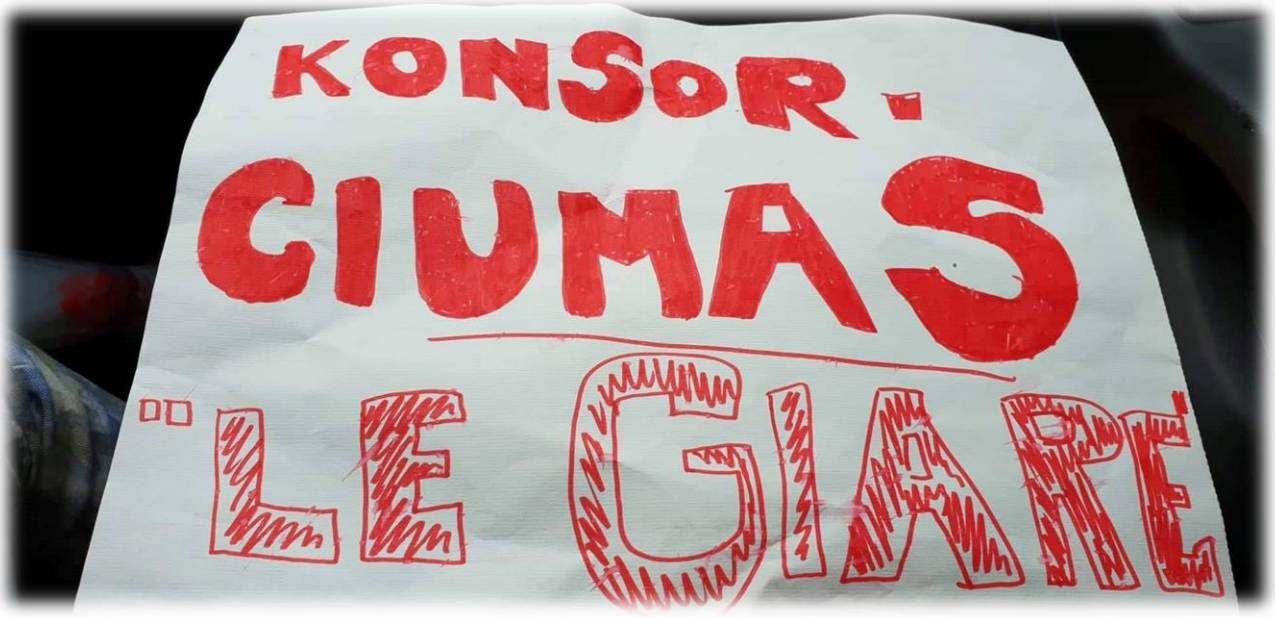
KONSOR.
CIUMAS
"LE GIARE

LITERATŪRA

1. Jucevičienė P., Tautkevičienė G. (2002). Universiteto bibliotekos mokymosi aplinkos samprata. Konferencijos Aukštasis mokslas – žinių visuomenei medžiaga. Kaunas: KTU.
2. Jucevičienė, P. (2001). Besimokančio miesto metmenys. 2.d. Besimokantys miestai, miesteliai, regionai - mokymosi per visą gyvenimą įgyvendinimas. Projekto ataskaita. Kaunas: KTU.
3. Maslow, A. 1943. „A Theory of Human Motivation."
4. Baršauskienė V., Janulevičiūtė B. (1999). Žmogiškieji santykiai. Kaunas: Technologija
5. Maslow, A. (2006). Motyvacija ir asmenybė. Vilnius: Apostrofa.
6. Maslow, A. (2011). Būties psichologija. Vilnius: Vaga.
7. Reviews of National Policies for Education. Lithuania. Education and skills (2002). OECD.
8. Ugdymas paradigmų kaitoje (2016). Švietimo aprūpinimo centras. Prieiga internetu: www.smm.lt/uploads/documents/svietimas/Ugdymas%20paradigm%C5%B3%20kaitoje.pdf
9. Naudota nuoroda: http://www.tauasociacija.lt/radviliskis-ruosiasi-tapti-nacionalines-iv-osios-tau-universiados-seimininkais
10. Naudota nuoroda: hi.simplit.lt/uploads/pdf/visuomenes%20sveikata/2012.4(59)/VS%202012_4(59)_Valinteliene.pdf
11. Naudota nuoroda: www.centrosiciliashopping.it/
12. Naudota nuoroda: lt.wikipedia.org/wiki/Tarantela
13. Naudota nuoroda: www.15min.lt/pasaulis-kiseneje/naujiena/kelioniu-istorijos/turistu-neatrasta-italija-arba-kur-ieskoti-quentino-tarantino-saknu-639-466835

Bendrai finansuojama pagal
Europos Sąjungos programą
„Erasmus+“